

Hålogaland lagmannsrett - LH-2017-40319

Instans	Hålogaland lagmannsrett - Dom
Dato	2017-10-04
Publisert	LH-2017-40319
Stikkord	Erstatningsrett. Regress. Skadeserstatningsloven § 2-1.
Sammendrag	Saken gjelder regresskrav etter forsikringsutbetaling som følge av vannskade. Lagmannsretten kom til at ankende part sine ansatte hadde voldt skaden ved uaktsomhet. Arbeidsgiver var dermed ansvarlig for vannskaden etter skadeserstatningsloven § 2-1. Lagmannsretten kom videre til at vilkårene for at skadelidtes forsikringsselskap kunne tre inn i kravet var oppfylt og at det ikke forelå medvirkning etter § 5-1.
Saksgang	Nord-Troms tingrett TNHER-2016-80881 - Hålogaland lagmannsrett LH-2017-40319 (17-040319ASD-HALO).
Parter	
Forfatter	Lagdommer Henriette Nazarian, lagdommer Stig-Ole Haug og lagdommer Geir Ludvigsen.

Saken gjelder regresskrav etter forsikringsutbetaling som følge av vannskade.

Om sakens bakgrunn gjengis fra tingrettens dom:

X-tra Eiendomsutvikling AS («X-tra») er et selskap som driver med kjøp, utleie, utvikling og salg av fast eiendom. Daglig leder og styreleder er Roar Svendsen. X-tra kjøpte eiendommen Rektor Horsts gate 9 (i det følgende omtalt som «eiendommen») i august/september 2015. Eiendommen besto på dette tidspunktet av tre atskilte boenheter med hver sin inngang, likevel slik at eiendommen ikke var seksjonert til tre leiligheter. Formålet med kjøpet var å renovere eiendommen med sikte på videresalg, herunder å seksjonere eiendommen. De to nederste boenhetene var av god standard og skulle derfor leies ut samtidig som den øverste boenheten ble renoveret.

Renoveringsarbeidene startet i oktober 2015. Arbeidene med renovering av selve boenheten ble utført dels av et annet selskap eid av Roar Svendsen - X-tra Byggservice AS - og dels av innleide håndverkere. Arbeider med takteking på eiendommen ble satt ut til Sebo AS («Sebo»), som igjen engasjerte Byggpartner Nord AS («Byggpartner») som sin underentreprenør til å utføre arbeidene. Driftsleder i Byggpartner er Greger Allikivi. Allikivi har opplyst at det var Kaspars Ozols som var ansvarlig for det aktuelle oppdraget fra Byggpartners side. Etter det opplyste startet Byggpartner arbeidene med taket torsdag 8. oktober 2015. Øvrige renoveringsarbeider var da allerede igangsatt.

Fredag 9. oktober 2015 hadde rørlegger Raymond Strøm påbegynt flytting av et vannskap i den øverste boenheten. Arbeidet ble ikke ferdigstilt innen arbeidsdagens slutt, og rørene sto derfor åpne da Strøm forlot eiendommen fredag ettermiddag. Som følge av at rørene ikke var blendet, måtte hovedstoppekrana forbli avstengt gjennom helga. Strøm ga beskjed om dette til Roar Svendsen og øvrige tilstedeværende på eiendommen.

Som følge av tidspress på prosjektet var det avtalt at Byggpartner skulle utføre arbeider på taket lørdag 10. oktober 2015, særlig fordi det var meldt regn påfølgende uke. Flere ansatte i Byggpartner arbeidet på taket denne dagen, men det er omtvistet hvorvidt de hadde nøkler eller tilgang til eiendommen innvendig på annet vis.

Søndag 11. oktober 2015 var Roar Svendsen på eiendommen. Han oppdaget da omfattende vannskader. Partene er enige om at vannskadene har oppstått som følge av at hovedstoppekrana har blitt åpnet når rørene i den øverste seksjonen sto åpne. De er imidlertid uenige om hvem som er ansvarlig for at krana ble åpnet.

Ly Forsikring AS («Ly») er X-tras forsikringsselskap, og har i etterkant av vannskaden utbetalt til sammen kr 1.304.632 til X-tra. Det er dette beløpet Ly nå krever erstattet fra Byggpartner ved det fremsatte regresskravet.

Tingretten avsa 20. januar 2017 dom med slik domsslutning:

1. Byggpartner Nord AS dømmes til innen 2 - to - uker fra dommens forkynnelse å betale erstatning til Ly Forsikring AS med 1 304 632 - énmilliontrehundreogfirtusensekshundreogtrettito - kroner, med tillegg av lovens forsinkelsesrente fra 11.02.2016 til betaling skjer.
2. Byggpartner Nord AS dømmes til innen 2 - to - uker fra dommens forkynnelse å betale sakskostnader til Ly Forsikring AS med 143 753 - etthundreogførtitretusensjuhundreogfemtitte - kroner.

Byggpartner Nord AS har anket over dommen. Ly Forsikring har tatt til motmæle.

Ankeforhandling ble avholdt i Tromsø 28. og 29. september 2017. Byggpartner Nord AS møtte og ga partsforklaring. Ly Forsikring møtte ved sin prosessfullmektig, uten partsrepresentant. Det ble hørt åtte vitner, hvorav ett sakkyndig vitne. Tre av vitnene ga forklaring per telefon. For øvrig ble det foretatt slik dokumentasjon som rettsboka viser.

Byggpartner Nord AS har i hovedtrekk gjort gjeldende:

Prinsipalt anføres at Byggpartners ansatte ikke har voldt vannskaden. Tingrettens bevisbedømmelse er uriktig. Utgangspunktet er at skadelidte har bevisbyrden. Det kreves sannsynlighetsovervekt. Tingretten har lagt for stor vekt på at Byggpartners ansatte, og ingen andre, utførte arbeid på lørdag. Det er vanskelig for Byggpartner å bevise at deres ansatte ikke hadde fått nøkler, ikke benyttet toalettene og at de hadde tilgang til strøm utendørs. Videre har tingretten lagt til grunn Svendsens forklaring. Hans troverdighet svekkes bl.a. av at han har endret forklaring om antall nøkler, om han ga nøklene eller koden til nøkkelboksen og hvem han ga nøklene til. Det er mer sannsynlig at Byggpartners ansatte ikke fikk utlevert nøkler, slik vitnene Kaspars Ozols, Ivo Venig og Mario Peterson har forklart. Videre er det sannsynlig at Byggpartner fikk tilgang til strøm via kabel ut vinduet i kjelleren slik det fremgår av samtalenotat at Raymond Strøm forklarte, og at Byggpartner dermed ikke hadde behov for tilgang til bygget. At toalettene var brukt i løpet av helga er bare noe Svendsen forklarte og kan ikke vektlegges slik tingretten har gjort. Dersom Svendsens forklaring legges til grunn, må en av de ansatte ha mottatt koden til nøkkelboksen, fått beskjed om ikke å bruke toalettene og likevel gått inn i huset, benyttet toalettet, funnet stoppekrana, som var inne på et soverom, åpnet denne og latt den forbli åpen. Deretter må vedkommende ha låst døren og lagt nøkkelen på plass i nøkkelboksen. Det virker ikke sannsynlig. Det har mest sannsynlig foregått noe på byggherrens side.

Subsidiært anføres det at Byggpartner ikke har opptrådt uaktsomt og at ansvaret må falle bort på grunn av skadelidtes medvirkning. Det må legges til grunn at den som eventuelt har åpnet stoppekrana ikke var kjent med at den måtte holdes stengt. Videre var leiligheten hvor stoppekrana var, klar for utleie fra mandag, og det skal være en stoppekran i hver boenhet. Dette er formildende omstendigheter som må holdes opp mot byggherrens forhold. Byggherre må identifiseres med rørleggeren. Uansett var Svendsen til stede og klar over at et rør stod åpent og utgjorde en risiko. Ved enkle tiltak kunne rørlegger og Svendsen ha redusert risikoen. Det vises til Rt-1982-1506 som er overførbar til vår sak fordi den har et lignende faktum. Rørlegger orienterte

om at arbeiderne ikke måtte bruke vann eller toalettene, men det kan ikke legges til grunn at han forklarte at rør stod åpent. Prinsipielt anføres at erstatningsansvar må bortfalle, subsidiært at det må skje en ansvarsdeling, jf. nevnte dom.

Det ble lagt ned slik påstand:

1. *Byggpartner Nord AS frifinnes.*
2. *Ly Forsikring AS dømmes til å erstatte Byggpartner Nord AS sakens omkostninger for tingrett og lagmannsrett.*

Ly Forsikring AS har i hovedtrekk gjort gjeldende:

Partene er enige om at skaden skyldes at noen åpnet hovedstoppekranen i sokkelen på lørdag. Det er heller ikke omstridt at ingen andre enn Byggpartner utførte arbeid på lørdag.

Svendsens forklaring fremstår mest troverdig. Han forklarte at han på alle prosjekter kjøper en nøkkelboks av praktiske årsaker og at alle dører stod åpne mens arbeidet pågikk og ble låst ved arbeidstidens slutt, bl.a. for å sikre kostbart verktøy som lå i andre etasje. Frem til fredag var det ingen saklig grunn for å nekte noen av arbeiderne å bruke toalettene i bygget. Kai Simonsen forklarte at han hadde benyttet toalettet også fredag etter at det var rengjort for overtakelse av leietaker på mandag, men at det fordret renslighet. Svendsen opplyste at han hadde sett noen av Byggpartens ansatte sitte i sofaen i første etasje i skitne arbeidsdresser, hvilket ikke var greit. Byggpartner skulle arbeide på taket i helga fordi det var meldt regn fra mandag. Rørlegger Strøm var klar over dette, men hadde ikke utstyr til å plugge igjen det åpne røret ved arbeidstidens slutt på fredag. Han opplyste derfor flere ganger til alle tilstedeværende at de ikke måtte røre hovedstoppekranen, noe Kaspars Ozols bekrefter å ha fått med seg. Byggpartner hadde behov for nøklene, og Svendsens forklaring om at de fikk nøklene og/eller kode til nøkkelboksen, fremstår troverdig. Det er uklart hvor mange som jobbet på lørdag, men Svendsen forklarte at han så 8-10 personer på taket på lørdag, mens Skoglund forklarte at han observerte 4-6 personer. Dette er i strid med forklaringen til Ivo Venig og Mario Peterson. Videre er det uklart om arbeiderne på lørdag var til stede på fredag, da beskjeden om hovedstoppekranen ble gitt. Kaspars Ozols, som var bas på prosjektet, måtte forsikre seg om at alle som skulle jobbe på lørdag var klar over dette. Det er ikke avgjørende om toalettene ble brukt i helga. Spørsmålet er hvem som åpnet stoppekranen. Kaspars Ozols har enten ikke gitt beskjed til arbeiderne eller ikke formidlet denne godt nok, f.eks. på grunn av språkproblemer. Begge deler er uaktsomt. Arbeidsgiveransvaret fanger også opp de ansattes anonyme og kumulative feil.

Det er ikke grunnlag for identifikasjon mellom rørlegger Strøm og X-tra. Skaden har skjedd på ting som ikke var omfattet av Strøms eller Byggpartners arbeider. Om noe så er Strøm solidarisk ansvarlig overfor Ly Forsikring. X-tra hefter bare for selvstendige feil. Her er det ikke grunn til å klandre Svendsen. Han visste at Ozols kjente til forbudet om å bruke stoppekranen, og han måtte trygt kunne legge til grunn at forbudet ble respektert.

Det ble lagt ned slik påstand:

1. *Anken forkastes.*
2. *Byggpartner Nord AS dømmes til å betale sakens omkostninger for lagmannsretten med tillegg av lovens forsinkelsesrente fra dommens oppfyllelsesfrist til betaling skjer.*

Lagmannsretten bemerker:

Spørsmålet i saken er om Byggpartner er ansvarlig for vannskaden overfor X-tra i medhold av arbeidsgiveransvaret, jf. skadeserstatningsloven § 2-1. Det er på det rene at Ly har utbetalt 1 304 632 kroner til X-tra som følge av behovet for renovering av eiendommen på grunn av vannskaden. Byggpartner har ikke bestridt at Ly trer inn i X-tras krav, og størrelsen på kravet er uomtvistet.

Partene er enige om at det fant sted en vannlekkasje i Rektor Horsts gate 9 i Tromsø helga 9. - 11. oktober 2015 og at vannskaden skyldes at hovedstoppekranen ble åpnet mens et rør i øverste etasje stod åpent. Videre er det enighet om at Byggpartner utførte arbeid på taket på bygget den aktuelle helga og at det ikke ble utført

annet arbeid av andre. Partene er også enige om at Byggpartner fikk beskjed om at det ikke måtte benyttes vann og toaletter i helga, men Byggpartner har anført at det ikke ble sagt uttrykkelig at hovedstoppekranen måtte forbli stengt fordi et rør var åpent.

De sentrale spørsmål for lagmannsretten er om det er mest sannsynlig at hovedstoppekranen ble åpnet av en eller flere av Byggpartners ansatte, om dette var uaktsomt og om eventuelt ansvar skal falle bort eller nedsettes på grunn av skadelidtes medvirkning.

Lagmannsretten slutter seg til tingrettens vurdering av forholdene på byggeplassen:

Ulike firmaer var innleid til ulike deler av arbeidene på eiendommen, slik at det var mange med ulik firmatilknytning til stede på byggeplassen. Det var oppdragsgiver Roar Svendsen som hadde tilgang til nøklene til huset og som låste opp om morgenen hver dag, jf. også snekker Kai Simonsens forklaring om at dette var vanlig praksis for Svendsen på hans byggeprosjekter. Nøklene ble oppbevart i en nøkkelboks med kode på utsiden av eiendommen, slik at Svendsen kunne opplyse om koden til boksen i stedet for å overlevere nøkler dersom andre hadde behov for tilgang. Også dette var vanlig praksis for Svendsen. Snekker Kai Simonsen og sannsynligvis også rørlegger Raymond Strøm hadde koden til nøkkelboksen. Det foreligger ikke holdepunkter for at andre arbeidere på byggeplassen hadde tilgang til nøklene.

Arbeidene med renovering av boenheten var etter det opplyste påbegynt før Byggpartner startet sitt arbeid, slik at det hadde vært aktivitet på byggeplassen noe tid før Byggpartners oppstart torsdag 8. oktober 2015.

Arbeidene foregikk kun i tilknytning til den øverste boenheten og taket. De to øvrige boenhetene var i god stand da X-tra kjøpte eiendommen, slik at det ikke var behov for å renovere disse. X-tra hadde inngått leiekontrakter med leietakere som skulle flytte inn mandag 12. oktober 2015, mens arbeidene på huset for øvrig fremdeles skulle pågå.

Selv om det ikke ble utført arbeider i de øvrige boenhetene, legger retten til grunn at flere av de som var til stede på byggeplassen til dels oppholdt seg der inne. Både Roar Svendsen og Kai Simonsen forklarte at dette for eksempel kunne skje hvis det regnet.

Før arbeidene med takteking ble påbegynt, var både Sebo og Byggpartner i kontakt med X-tra vedrørende tilgang til strøm og øvrige fasiliteter på byggeplassen, herunder tilgang til toaletter. Dette er vanlig praksis ved oppstart av et nytt oppdrag, og både Sebo og Byggpartners representant forklarte at det ikke er uvanlig at det ikke er tilgang til toaletter på norske byggeplasser.

Strøm var tilgjengelig fra et støpsel inne i en av boenhetene, ved at det ble lagt en kabeltrommel utenfor. Byggpartner benyttet seg av denne, og hadde derfor ikke behov for å ta med eget aggregat.

Det var også tilgang til vann på eiendommen under mesteparten av perioden det ble arbeidet der. Vannet ble stengt fredag 9. oktober 2015, i forbindelse med flytting av et vannskap i den øverste boenheten, jf. forklaringen fra rørlegger Raymond Strøm. Også før vannet ble stengt, hadde imidlertid Roar Svendsen gitt beskjed om at toalettene i de to nederste boenhetene ikke skulle benyttes. Årsaken til dette var at leilighetene var rengjort og klare for utleie.

For at Byggpartners ansatte skal ha kunnet forårsake vannskaden ved å åpne hovedstoppekranen i kjelleretasjen, er det en forutsetning at de hadde tilgang til bygget, enten ved at nøkler eller kode til nøkkelboks var overlevert eller ved at bygget stod ulåst. Som det fremgår ovenfor legger lagmannsretten til grunn at bygget ble låst ved arbeidsdagens slutt. Dette bygger på forklaringen til Svendsen og Simonsen og støttes av at det var behov for å låse fordi det ble oppbevart kostbart verktøy i andre etasje.

Lagmannsretten finner det mest sannsynlig at Byggpartners ansatte hadde tilgang til bygget ved at de mottok nøkkelknippet og kode til nøkkelboksen. I bevisbedømmelsen har lagmannsretten lagt til grunn Roar Svendsens forklaring, som fremstod som troverdig og støttes av øvrige bevis. Det rokker ikke ved hans troverdighet at det i samtalenotater fra to ulike samtaler med Crawford ved utreder Marianne Bakken, fremgår at Svendsen opplyste at han hadde hhv. én nøkkel og ett nøkkelknippe og at Svendsen er usikker på om han overleverte nøkkelknippet eller bare koden til nøkkelboksen den aktuelle fredagen. Samtalenotatet er skrevet av Bakken, og er ikke som f.eks. et politiavhør gjennomlest og godtatt av Svendsen. Videre kan uttrykksmåten i notatene skyldes manglende språklig presisjon fra enten Svendsen eller Bakken.

Roar Svendsen forklarte for lagmannsretten at han overleverte enten nøkler eller kode til nøkkelboksen til en representant for Byggpartner om ettermiddagen fredag 9. oktober 2015. Han mener det var til basen på

byggeplassen, Kaspar Ozols. Dette fordi Svendsen skulle forlate eiendommen før Byggpartners ansatte avsluttet for dagen. Dørene hadde ikke smekklås og nøkkel var derfor påkrevd for å låse. Dessuten skulle Byggpartner arbeide videre på taket på lørdag fordi det var meldt regn fra mandag. Ifølge Svendsen trengte Byggpartner nøkkelen for å få tilgang til strøm fordi kabelen ble lagt ut fra døren i første etasje. Svendsen forklarte det samme i første samtale med Bakken, jf. fremlagt samtalenotat.

Byggpartner ved vitnene Kaspars Ozols, Ivo Venig og Mario Peterson bestrider at nøkkel eller kode til nøkkelboks ble overlevert. Byggpartner anfører at det ikke var behov for tilgang til bygget for å få strøm fra kabeltrommelen. Byggpartners ansatte var imidlertid ikke klare på hvordan strøm ble sikret uten tilgang til bygget. Både daglig leder, Greger Allikivi, Kaspars Ozols og Mario Peterson forklarte at X-tra la ut strøm til dem ved å legge en kabel ut døra eller et vindu i kjelleren eller første etasje. Dersom kabelen lå ut døra, slik Svendsen har forklart og deres forklaringer ikke utelukker, legger lagmannsretten til grunn at døren måtte være åpen mens kabelen lå der. Dermed var det behov for tilgang til bygget.

Lagmannsretten finner det på denne bakgrunn mest sannsynlig at Byggpartner hadde behov for tilgang til bygget og at selskapet fikk slik tilgang den aktuelle helga.

Lagmannsretten er etter en samlet vurdering videre kommet til at det er sannsynlighetsovervekt for at Byggpartners ansatte åpnet hovedstoppekrana og derved voldt skade. De ansatte hadde tilgang til bygget, og det er ingen holdepunkter for at arbeidere fra andre selskaper har vært til stede i det tidsrom skaden må ha oppstått. Det er uklart hvor mange som arbeidet der på lørdag. Ivo Venig og Mario Peterson var i alle fall til stede. De har forklart at det bare var de to som arbeidet på lørdag. Dette samsvarer ikke med forklaringen til Roar Svendsen, som observerte «mange folk» der på lørdag, og heller ikke med forklaringen til daglig leder i Sebo, Per Steinar Skoglund, som så i alle fall tre arbeidere der på lørdag. Forklaringen til Svendsen taler for at Byggpartners ansatte benyttet toalettene, men det er for så vidt underordnet om hovedstoppekrana ble åpnet av den grunn eller om tilgang til vann var ønskelig av andre grunner, f.eks. til drikkevann. Det er ingen holdepunkter for at skaden ble påført forsettlig. Det fremstår som mest sannsynlig at hovedstoppekrana ble åpnet av en av Byggpartners ansatte som ikke hadde oppfattet forbudet mot å bruke vann, enten fordi vedkommende ikke var til stede på fredag og ikke fikk videreformidlet beskjeden, eller ikke oppfattet beskjeden på grunn av språkproblemer.

Lagmannsretten slutter seg til tingrettens vurdering av alternative hendelsesforløp, og fra tingrettens dom gjengis:

Som alternativt hendelsesforløp har Byggpartner vist til at utenforstående kan ha tatt seg inn i boligen og skrudd opp stoppekrana, enten ved at dørene var ulåste eller ved at de har gjettet seg frem til koden til nøkkelboksen. Etter rettens syn fremstår dette som svært lite sannsynlig. Dersom utenforstående tok seg inn for å benytte toalettene, er det enda mindre sannsynlig at de også skal ha skrudd på vannet.

På grunnlag av bevisene i saken er det også klart mer sannsynlig at ansatte fra Byggpartner skrudde på krana, enn at andre med tilgang til nøkkelskapet har tatt seg inn i løpet av helga for å forårsake vannskaden forsettlig.

Andre hypotetiske årsaksforhold har ikke vært problematisert av partene, og retten kan ikke se at det er grunnlag for å gå nærmere inn på slike.

Det neste spørsmålet er om Byggpartners ansatte voldt skaden ved uaktsomhet.

På bakgrunn av forklaringen til Svendsen, Simonsen og rørlegger Strøm, finner lagmannsretten det sannsynliggjort at det ble gitt beskjed om at arbeiderne ikke måtte bruke vann og toalett og at hovedstoppekrana måtte forbli stengt. Lagmannsretten finner det videre klart at Byggpartners ansatte har opptrådt uaktsomt, enten ved at Ozols unnlot å videreformidle beskjeden (klart nok) om at hovedstoppekrana ikke måtte åpnes eller fordi krana ble åpnet til tross for at vedkommende som åpnet den var klar over forbudet. Etter lagmannsrettens syn er det også uaktsomt å åpne en stengt hovedstoppekrana uten å kontakte rørleggeren først, også i tilfelle vedkommende ikke hadde fått beskjed om at den måtte forbli stengt. Det vises til tingrettens dom og forklaringen til sakkyndig vitne Ståle Samuelson som omtales nærmere nedenfor.

Lagmannsretten finner etter dette at vilkårene etter skadeserstatningsloven § 2-1 er oppfylt og at vilkårene for at Ly kan tre inn i X-tras krav er oppfylt, jf. skadeserstatningsloven § 4-3, jf. § 4-2.

Byggpartner har under henvisning til Rt-1982-1506 subsidiært gjort gjeldende at ansvaret må falle bort eller at det skal skje en ansvarsdeling. Slik lagmannsretten forstod anførselene bygger dette både på at rørleggeren

har opptrådt uaktsomt og at X-tra må identifiseres med ham, og på at X-tra har medvirket direkte til skaden ved at Svendsen ikke traff tiltak for å hindre vannskade. Ly har gjort gjeldende at det ikke kan skje identifikasjon og at X-tra ved Svendsen ikke har medvirket til skaden. Ly anfører at Byggpartner i tilfelle er solidarisk ansvarlig med rørlegger Strøm overfor Ly.

Skadeserstatningsloven § 5-1 lyder:

- 1. Dersom den direkte skadelidte eller erstatningssøkeren har medvirket til skaden ved egen skyld, kan erstatningen settes ned eller falle bort for så vidt det er rimelig når en tar hensyn til atferden, og dens betydning for at skaden skjedde, omfanget av skaden og forholdene ellers. Dette gjelder likevel ikke dersom skadelidte på skadetiden ikke hadde fylt 10 år.*
- 2. Som medvirkning reknes det også når den direkte skadelidte eller erstatningssøkeren har latt være i rimelig utstrekning å fjerne eller minske risikoen for skade eller etter evne å begrense skaden.*
- 3. Reglene i nr. 1 og 2 gjelder tilsvarende ved medvirkning av andre personer eller forhold som den direkte skadelidte eller erstatningssøkeren i denne sammenheng hefterfor.*

Dersom rørlegger Strøm har opptrådt uaktsomt, finner lagmannsretten det noe uklart om X-tra må identifiseres med ham etter skadeserstatningsloven § 5-1 nr. 3 i relasjon til Byggpartner i kraft av at Strøm er X-tras oppdragstaker, jf. Bjarne Askeland, Erstatningsrettslig identifikasjon side 353 flg. med videre henvisninger. Lagmannsretten tar ikke stilling til problemstillingen ettersom den finner det klart at verken rørlegger Strøm eller Svendsen har medvirket til skaden ved skyld. Da rørleggeren avsluttet arbeidet for dagen fredag 9. oktober 2015, ga både han og Svendsen beskjed til alle tilstedeværende om at hovedstoppekranen måtte forbli stengt, og at de ikke kunne bruke vann og toaletter. Dette skiller seg fra faktum i Rt-1982-1506 hvor slik beskjed ikke ble gitt. Det kan ikke utledes av dommen at man plikter å treffe ytterligere tiltak enn å varsle. Selv om det hadde vært relativt enkelt å iverksette øvrige tiltak som f.eks. å bruke tape for å hindre at hendelen på hovedstoppekranen kunne vris, kan dette ikke anses nødvendig all den tid det var gitt klar beskjed om at hovedstoppekranen ikke måtte røres. I tillegg kommer at i tilfeller hvor det pågår rørarbeid og rørleggeren har stengt hovedstoppekranen, må rørleggeren - og i dette tilfellet også Svendsen - kunne legge til grunn at andre arbeidere ikke åpner denne uten å kontakte rørleggeren først. Som det sakkyndige vitnet Samuelsen uttrykte det, er det tabu for andre å røre stoppekran som rørlegger har stengt, og han har heller aldri opplevd at noen har gjort det. Etter dette anses ikke X-tra å ha medvirket til skaden.

Ly Forsikring AS har vunnet saken og har etter hovedregelen i tvisteloven § 20-2 første ledd krav på full erstatning av sine sakskostnader. Lagmannsretten har vurdert, men ikke funnet, at tungtveiende grunner gjør det rimelig å fritta Byggpartner Nord AS helt eller delvis for erstatningsansvar etter tvisteloven § 20-2 tredje ledd.

Advokat Kleven har lagt frem sakskostnadsoppgave pålydende 113 534 kroner inkludert mva. Av dette beløpet utgjør 82 000 kroner salær eks. mva. for lagmannsretten. Byggpartner har ikke hatt innvendinger mot kravet, og lagmannsretten legger kostnadene til grunn som nødvendige og rimelige, jf. tvisteloven § 20-5.

Lagmannsretten legger sitt resultat til grunn for tingrettens kostnadsavgjørelse, og finner ikke grunn til å gjøre noen endring i denne, jf. tvisteloven § 20-9 andre ledd. Dette kommer til uttrykk i domsslutningen ved at anken forkastes.

Dommen er enstemmig.

Domsslutning

- 1. Anken forkastes.*
- 2. I sakskostnader for lagmannsretten betaler Byggpartner Nord AS 113 534 - etthundreogtrententusenfemhundreogtrettifire - kroner til Ly Forsikring AS innen 2 - to - uker fra forkynnelse av dommen.*